

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (art.134/12 Cod penal, Codul contravențional)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. **Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Afacerilor Interne, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. **Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. **Scopul promovării proiectului.** Proiectul prenotat elaborat de Ministerul Afacerilor Interne are drept scop modificarea prevederii din Codul penal care face referire la stabilirea gradului stării de ebrietate alcoolice. Astfel, se propune ca starea alcoolică cu grad minim să reprezinte acea stare a persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,3 până la 1,0 g/l (față de 0,8 în prezent) sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,15 până la 0,5 mg/l (față de 0,4 ml/l), iar starea de ebrietate alcoolică cu grad avansat să reprezinte acea stare a persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 1,0 g/l (față de 0,8 g/l în prezent) și mai mult sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,5 mg/l (față de 0,4 mg/l în prezent) și mai mult. Totodată, proiectul conține norme care urmează să amendeze Codul contravențional. În acest sens, se instituie cuantumul noi ale sancțiunii în cazul săvârșirii contravenției de la art. 233 alin. (1) Cod contravențional. Articolul respectiv urmează a fi completat cu o contravenție nouă ce va sancționa fapta persoanei care ulterior producerii unui accident rutier, până la sosirea echipajului de poliție și efectuarea testării alcooscopice sau până la recoltarea probelor biologice în cadrul examenului medical, a consumat alcool sau substanțe narcotice, psihotrope și/sau alte substanțe cu efecte similare.

De asemenea, se propune transmiterea în competența instanței de judecată examinarea contravenției, organul afacerilor interne având atribuția doar de constatare a acesteia.

d. **Suficiența argumentării.** Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului.

Analizând prevederile proiectului vom menționa că acestea deși sunt oportune totuși, nu vor reglementa toate aspectele expuse de către autor în nota informativă. Unele norme vor fi analizate în compartimentul „Evaluarea în fond a proiectului” cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

Prin normele proiectului, în esență, se propune majorarea plafonului de survenire a răspunderii

penale de la 0,8 g/l la 1,0 g/l de alcool în sânge, iar în aerul expirat de la 0,4 până la 0,5 mg/l. Totodată, se propune ca fapta de conducere a vehiculului în stare de ebrietate, dacă această faptă este calificată ca contravenție, să fie sancționată și cu amendă de 150 unități convenționale. În acest sens, norma de la art. 233 Cod Contravențional este modificată.

Amendamentele propuse la actele legislative, în opinia autorului, au rolul de a disciplina (conștientiza) conducătorii auto care au intenția de a se afla în trafic în stare de ebrietate, iar rezultatul scontat fiind reducerea cazurilor de depistare a conducătorilor auto în stare de ebrietate.

Considerăm că normele proiectului fac parte din șirul de acțiuni ale statului cu privire la asigurarea siguranței în traficul rutier.

Creșterea sancțiunilor contravențiilor ce se referă la conducerea unui mijloc de transport în stare de ebrietate poate fi calificată ca o acțiune de prevenire a conducerii acestor mijloace în stare de ebrietate și o consecință a consumului de alcool de către conducătorii auto. Totodată, recomandăm autorului a efectua toate măsurile necesare care decurg din prevederile Legii nr. 131 din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier, prin intensificarea și consolidarea colaborării organelor de resort cu atribuții în domeniu (a se vedea atribuțiile organelor – capitolul II din legea sus-menționată) în vederea informării corecte a participanților la trafic în legătură cu consecințele consumului de alcool de către conducătorii auto depistați în trafic și în vederea conștientizării impactului unor asemenea acțiuni.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Proiectul este elaborat ținând cont de interesul public major – garantarea dreptului participanților la trafic de a circula în siguranță pe drumurile publice.

Proiectul va avea ca scop subsidiar prevenirea consecințelor consumului de alcool de către conducătorii de vehicule care, în final va duce la micșorarea cazurilor de conducere a mijloacelor de transport în stare de ebrietate. Proiectul conține norme imperative de sancționare a persoanelor care încalcă Regulamentul circulației rutiere și alte norme juridice care reglementează traficul rutier.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.

Astfel, proiectul este plasat în format electronic pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne, la rubrica Transparența decizională.

În acest context, putem conchide că autorul s-a conformat cerințelor expres stipulate în legea sus-menționată și respectă dreptul de acces al părților interesate pentru a putea expedia recomandări la proiect.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Art. II, art. 233 din Codul contravențional –

În sancțiunea alin. (3) al acestui articol se utilizează sintagma „se sancționează cu amendă în mărime de 100 unități convenționale, muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de la 20 la 40 de ore sau arest contravențional pe un termen de 15 zile”. În opinia noastră considerăm că redacția actuală a normei este eronată, dat fiind faptul că nu este acceptabil de a i se stabili contravenientului două pedepse principale „amendă” și „muncă neremunerată”. Probabil, autorul a dorit să menționeze că din aceste trei pedepse principale se va aplica doar una, în acest caz omițând a utiliza sintagma „sau” după cuvântul „convenționale”.

Recomandarea: Ținând cont de prevederile Codului contravențional recomandăm autorului a completa norma după sintagma „100 unități convenționale” cu sintagma „sau”. În așa mod, instanța de judecată va aplica una din sancțiunile enunțate, ținând cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei (aici intră și circumstanțele atenuante și agravante).

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Art. II din proiect –

Se propune ca art. 233 din Codul contravențional să fie completat cu o contravenție nouă – alin. 2¹ - care prevede că „consumul de alcool, de substanțe narcotice, psihotrope și/sau de alte substanțe cu efecte similare de către conducătorul de vehicul implicat în accident rutier, până la testarea alcooscopică sau până la recoltarea probelor biologice în cadrul examenului medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, cu excepția consumului de medicamente cu efecte similare produselor sau substanțelor psihotrope, după producerea accidentului de circulație și până la sosirea poziției la fața locului, dacă acestea au fost administrate de personal medical autorizat și au fost impuse de starea de sănătate”. Se propune ca aceste acțiuni să fie sancționate cu amendă în mărime de 150 unități convenționale cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la doi la trei ani.

Nu negăm oportunitatea unei asemenea contravenții, însă menționăm faptul că norma propusă nu va acoperi și fapta persoanei care părăsește locul accidentului aflându-se în același timp în stare de ebrietate, fie cu grad minim sau cu grad avansat. Este cunoscut faptul că în prezent colaboratorii poliției rutiere se află în imposibilitate de a atrage la răspundere penală persoana care se află în stare de ebrietate cu grad avansat, deoarece acesta părăsește locul accidentului și chiar dacă se prezintă peste ceva timp la organele interne nu se va putea proba că acesta se afla la momentul respectiv în stare de ebrietate. În acest caz, se va face doar un proces-verbal cu încadrarea faptei în contravenția prevăzută la art. 243 Cod contravențional – părăsirea locului în care s-a produs accidentul rutier, dacă fapta nu se va încadra în elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 266 Cod penal.

Recomandarea: *Recomandăm autorului a analiza minuțios aspectul expus supra și de a modifica cadrul legal în așa mod încât fapta persoanei (conducătorul auto) care a fost implicată în accident rutier și care a părăsit locul accidentului aflându-se în stare de ebrietate, să fie, la fel, incriminată. Prin analogie, dacă se propune ca contravenția fapta prevăzută la art. 233 alin. 2', de asemenea se poate modifica și art. 243 cu aplicarea și a unei sancțiuni administrative, iar termenul de privare de dreptul de a conduce vehicule să fie majorat de la un an (cum este în prezent) la doi-trei ani. În caz contrar, a se elabora o altă normă care ar încadra și ar sancționa această faptă a persoanei care părăsește locul accidentului aflându-se în stare de ebrietate la momentul respectiv.*

Astfel, deși norma se completează cu o sancțiune nouă, în opinia noastră, în aceasta nu se va putea încadra juridic și fapta (acțiunea) persoanei care părăsește locul accidentului aflându-se în stare de ebrietate.

În aceste condiții, considerăm că conducătorii auto vor conștientiza consecințele părăsirii locului în care s-a produs accidentul rutier.

Art. II, propunerea de modificare a art. 400 din Codul contravențional –

Se propune ca contravenția prevăzută la art. 233 să fie doar constatată de către organele afacerilor interne și nu examinată (cum este în prezent). Procesele-verbale cu privire la contravenția prevăzută la art. 233 se vor remite pentru examinare instanței de judecată.

Comiterea contravenției prevăzută la art. 243 Codul administrativ (părăsirea locului în care s-a produs accidentul rutier) va avea ca efect aplicarea sancțiunii, fie privarea de dreptul de a conduce vehicule pe termen de un an, fie arest contravențional pe un termen de 15 zile.

În conformitate cu art. 35 alin. (4) din Codul contravențional privarea de dreptul de a conduce vehicule se aplică de instanța de judecată pe un termen de la 6 luni la 3 ani. Analizând însă prevederile art. 400 alin. (1) constatăm că contravenția prevăzută la art. 243 se examinează de către organele afacerilor interne.

Recomandarea: *Ținând cont de faptul că în conformitate cu art. 395 alin. (1) lit. c) instanța de judecată are în competență examinarea cauzelor contravenționale în care agentul constatator sau procurorul propun aplicarea unei sancțiuni privind privarea de dreptul special sau arest contravențional, precum și faptul că se propune ca contravenția de la art. 233 să fie examinată de către instanța de judecată, propunem a se analiza oportunitatea transmiterii în competența instanței de judecată și examinarea contravenției de la art. 243, operând modificări în acest sens.*

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

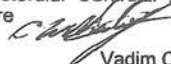
7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva reponsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 47 din 03.05.2007, de către

Vadim Curmei
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
24 Ianuarie 2013

Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a Centrului Național Anticorupție - www.cceec.md